

Ringeste, hvor jeg savner særdeles Meget, og det er med Hensyn til Forpagterens Creditors Ret overfor Forpagterens erhvervede Ret. Naar en Mand overtager en Forpagtning paa 50 Aar, og derhos i fuldkomment rebelig og loyal Hensigt optager et Laan, for at sætte sig istand til at drive denne Forpagtning, men det ikke gaar godt for ham og hans Creditor faaer en grundet Mistro til, at han er istand til at opfylde sine Forpligtelser, skal saa denne Creditor have Ret til at gjøre Indførsel i Forpagtningsretten og stille den til Auction? (Brock: Ja, naturligviis!) Ja, det troer jeg dog hører til de Ting, der af Mindretallet i Udvalget ere betegnede som tvivlsomme, og som man ikke har villet røre ved. Men jeg siger rigtignok: Vil man gjøre et Forsøg paa at faae dette Forhold ordnet og klaret, saa maa man ogsaa røre ved det nævnte Spørgsmaal; saa maa man sige, at en saadan Forpagtningsret er en fuldstændig erhvervet Formuesret, hvortil Creditor kan helde sig, og som altsaa giver Creditor en sikker Stilling og giver Forpagteren Noget, hvorpaa han kan bygge sine Forretninger, og ved Hjælp af hvilket han kan skaffe sig Midler til at benytte sin Forpagtningsret.

Jeg siger altsaa, at de i Lovforslaget gjorde Forsøg paa at give disse Forpagtninger en betryggende Form for mig ere aldeles utilfredsstillende. Og nu ræsonnerer jeg saaledes: Denne hele Form af Contracter synes mig kun optagen i Forordningen af 1792 som en lille Ventil, som Noget, hvorigjennem man kunde aabne en Udgang af hele Fæsteforholdet; men den er ikke bleven benyttet i 70 Aar, og nu, da den først benyttes, benyttes den paa en Maade, der fraalediger Indenrigsministeren selv til at søge Cauteler, men utilstrækkelige Cauteler imod dens Misbrug, og Udvalgets Mindretal til at søge nogle flere, men ligeledes utilstrækkelige Cauteler derimod (Ordforeren: Hele Udvalget!). Ja, subsidiairt hele Udvalget. Jeg troer, at det under disse Omstændigheder er rigtigst at horstfære hele denne lille Dvift af Fæsteloven. Og hvad vil der saa derved være skeet? Der vil kun være skeet, at vi beholde selve Hovedgrenen tilbage. Jeg har allerede sagt, at jeg ikke har fundet nogen

Udvei til at løse hele Forholdet, at jeg ikke veed, om jeg selv stemmer for nogen Lov; maaskee ikke eller sandsynligviis ikke. Men vi beholde altsaa isaafald det rene Fæsteforhold tilbage og overlade det til Forholdenes egen Magt og Virkning at løse dette Forhold ved frivillige Overenskomster. Vi sige kun: Vi affære Udveien til istedfor Fæsteforholdet at substituere noget Andet, noget mindre Godt og Noget, der er udsat for Misbrug; vi lade derimod Godseierne beholde deres Fæstegods med den Ret, som dertil er knyttet, og overlade det saa til Fæsterne selv og til Godseierne, om de enten finde dette Fæsteforhold, som nu Enkelte ville ombytte med nogle nye Contracter, brugbart og ville lade det vedblive, eller om de finde det ubrugbart og ville opløse det. Det er jo aldeles klart, at det nu kun er brugbart, naar der baade hos Fæsteren og hos Godseieren er Dulle om at bevare det, idet Godseierne nu som oftest enten sælge, eller, naar de ikke sælge, bortforpagte i Genhold til Forordningen af 1792, medens der kun er meget faa, der vedblive at fæste bort. Nogle vedblive imidlertid ganske vist dermed, men, nu vel: der skal man ikke gribe ind, og for deres Bedkommende skal jeg være mellem dem, der sige: lad det udvikle sig af sig selv, men saaledes at det bliver ved det rene Fæsteforhold, med Godseiernes ved Forgivningen hævdede Ret, men ogsaa med de Byrder og Ubegvemmeligheder, som paa den anden Side hvile derpaa. — Man vil nu vel maaskee sige: „Ja, men det er dog at indskrænke Contractsfriheden.“ Jeg svarer dertil: Gaar da ikke selve Lovforslaget, saaledes som det er fremkommet fra Indenrigsministeren, ud paa at indskrænke Contractsfriheden indtil en vis Grad, og gaar ikke ogsaa Mindretallets, subsidiairt af Udvalgets øvrige Medlemmer tiltraadte forskjellige Forslag, ud paa endmere at indskrænke Contractsfriheden? Og naar man nu overveier, at man her staaer ligeoverfor et Contractsforhold, der vel har været lovligt i 78 Aar, men som kun har været benyttet i en 5—6 Aar og nu strax skaber Vanffeligheder og tvinger til at skulle gribe ind deri ved smaalige Bestemmelser, saa spørger jeg, om det dog ikke er bedre, især da dette Contractsf-